

OMSTANDIG HEDEN

Gezeur

Op 18 maart jl. kopte de Telegraaf: 'Ziekteverzuim in ons land teruggelopen'. Volgens deze krant zou in 1991 het verzuim in Nederland 6,5% geweest zijn. Eerder wist het NRC-Handelsblad al terecht te melden dat de NIPG-cijfers waarop de Telegraaf zich baseerde, vooral betrekking hebben op de industrie en voegde daar aan toe dat het industrie-verzuimcijfer '...onder het landelijk gemiddelde ligt dat de Sociale Verzekeringsraad (svr) bijhoudt.' Deze instantie meldde onlangs dat het (voorlopige) cijfer over 1991 op 8,2% lag.

De NCR wist verder te vertellen dat het NIA een verzuimcijfer berekent voor de marktsector.

En daarin had deze krant weer ongelijk want in de NIA-kwartaalstatistiek is zowel het verzuim van de markt als dat van de kwartaire sector verdisconteerd. Het NIA meldde dan ook begin april dat het *landelijke* verzuimcijfer over 1991 was uitgekomen op 8,7%! Kortom, chaos troef. En dat terwijl een tiende procent verschil zo'n 100 miljoen gulden meer of minder betekent.

Dat de cijfers van de vele instanties die over verzuim publiceren niet gelijklopend zijn, heeft drie hoofdoorzaken:

1. De cijfers hebben betrekking op verschillende groepen werknemers. Cijfers van de bedrijfsverenigingen hebben meestal alleen betrekking op de aangesloten (omslag)leden.

Bovendien ontbreken daarin vaak de zogenaamde eigen-risicodragers en afdelingskassen (bedrijven die zelf geheel of gedeeltelijk zorgen voor de uitvoering van de Ziektewet.)

De cijfers van het NIPG en het Ziekteverzuim-InformatieSysteem (zvis) van het NIA zijn gebaseerd op niet-representatieve steekproeven van bedrijven en daarom evenmin representatief voor de totale Nederlandse populatie van werknemers en in de

svr-cijfers is de overheid niet vertegenwoordigd.

2. De registratie van verzuim verschilt. De cijfers van de uitkeringsorganen hebben betrekking op die verzuimgevallen waaraan (en de werkdagen waarover) krachtens de Ziektewet een uitkering werd toegekend, het NIA en het NIPG daarentegen registreren van alle verzuimgevallen álle kalenderdagen die daarmee gemoeid zijn.

3. De wijze van berekening verschilt. NIPG en NIA relateren de hoogte van het verzuim aan een min of meer exact gemeten personeelssterkte. In de kerncijfers van de svr bijvoorbeeld wordt de hoogte gerelateerd aan het aantal verzekerde mensjaren (op basis van loondagen).

Er is in Nederland dus geen instantie die over alle benodigde gegevens beschikt. De meest complete statistiek is in feite de Stand Ziekengeld van de svr, waarin Nederlandse werknemers met uitzondering van de ambtenaren te vinden zijn, zo'n 90% van alle werknemers. Vervelend is alleen dat deze cijfers soms pas na twee jaar beschikbaar komen.

Om in deze leemte deels te voorzien heeft het NIA samen met het NIPG/TNO in 1986 een landelijk peilstation van het ziekteverzuim opgezet. Op basis van een representatieve steekproef, die wordt gevormd door bedrijven uit de registratiesystemen van het NIA, GAK, NIPG, het Sociaal Fonds Bouwnijverheid, worden door het NIA verzuimcijfers berekend die als landelijke verzuimcijfers gelden voor alle vijftig plus bedrijven en instellingen. Deze gecombineerde verzuimcijfers, die op kwartaalbasis gepubliceerd worden, geven een breder beeld van het verzuim dan bijvoorbeeld de svr-cijfers.

Betekent dat nu dat werkgevers, werknemers en overheid in een tijd waarin ziekteverzuim bijna dagelijks in de belangstelling staat een derge-

lijk statistiek koesteren? Zeker nu een door deze partijen ingestelde werkgroep 'Verbetering statistische informatie' onlangs constateerde dat de bestaande statistieken van de uitkeringsorganen tekortschieten als het gaat om een beleid gericht op het terugdringen van verzuim? Niets blijkt minder waar. Eerst haalde een subsidiekorting van de overheid de financiële basis onder het zvis weg. Vervolgens liepen pogingen om een alternatieve financiering te vinden op niets uit en staat het zvis op het punt om voorgoed te verdwijnen. Daarmee is tevens de voortzetting van Nederlands enige actuele, landelijke verzuimstatistiek twijfelachtig geworden. Te vrezen valt dat het gezeur over wat nu het echte verzuimpercentage is, voorlopig nog niet voorbij is.

Albert Reuling
Afdeling Onderzoek NIA.